

## LIBERALIZACIJA TRŽIŠTA USLUGA U HRVATSKOJ

Liberalizacija tržišta usluga ima cilj poduzetnicima olakšati poslovanje na hrvatskom i europskom unutarnjem tržištu. Takva regulatorna reforma otvara prostor za povećanje gospodarske aktivnosti i produktivnosti.

Usluge uključujući desetke odnosno nekoliko stotina djelatnosti i profesija u kojima se stvara značajna većina gospodarske vrijednosti. Među njima su i profesionalne i poslovne usluge koje bitno doprinose dodanoj vrijednosti industrije.

Zato Ministarstvo gospodarstva u suradnji s nadležnim tijelima aktivno radi na horizontalnom poticanju daljnjeg smanjivanja administrativnih prepreka u sektorskim regulacijama raznih usluga i profesija.

### Rezultati reforme

*Ključan pokazatelj rezultata ove reforme je preko 300 provedenih mjera u 50 djelatnosti i profesija.* Time je ostvaren cilj određen kroz NPOO i nacionalne programe reformi. U okviru navedenog rezultata, provedene su i mjere iz akcijskih planova:

Prvi akcijski plan: 18/20 mjera provedeno, a 2 mjere u skoroj provedbi tijekom 2025

Drugi akcijski plan: 17/18 mjera provedeno, a 1 mjera neće biti provedena

Treći akcijski plan: 17/21 mjera provedeno, 4 mjere planirane su za provedbu do kraja 2025

### Metodologija mjerenja tržišne regulacije

Prema relevantnoj OECD-ovoj metodologiji *Product Market Regulation (PMR)*, ukupna reguliranost hrvatskog gospodarstva i tržišta usluga okvirno je snižena s najviše razine (PMR 2013) na okvirno prosječnu razinu OECD-a (PMR 2018 i PMR 2023).

Pritom su glavne profesionalne usluge (računovođe, arhitekti, inženjeri, agenti za nekretnine i odvjetnici) zajedno regulirane niže od prosjeka EU-a i OECD-a te su unutar deset država članica EU-a po razini dereguliranosti. Navedenom rezultatu doprinose

odsutnost licenciranja računovođa te smanjena reguliranost inženjera, arhitekata i agenata za nekretnine. S druge strane, visoka je reguliranost ljekarni (najviša unutar EU-a i dvostruko iznad prosjeka OECD-a). Također, visoka je reguliranost pravnih usluga (bilježnici i odvjetnici), iako ne odstupaju od usporedivih kontinentalnih zemalja koje su dio EU-a. Više informacija je u prilogu.

## Dokumenti Vlade

Cilj ove reforme je primjenom PMR metodologije **smanjenjem reguliranosti profesija nastaviti poticati konkurenciju na tržištu usluga. Time bi se otvorio prostor za povećanje produktivnosti.** – Nacionalni program reformi 2020

Cilj je ove reforme do kraja 2024. pojednostaviti ili ukinuti dodatne regulatorne zahtjeve privatnom sektoru profesionalnih usluga. – Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.–2026. (prilog provedenoj odluci Vijeća)

Dodatne reformske mjere koje će osigurati postizanje navedenog cilja uključuju nastavak olakšanja i uklanjanja regulatornih i administrativnih prepreka pristupu tržištu za profesionalne i poslovne usluge. Također, koriste se pokazatelji i rezultati na temelju OECD-ove metodologije Product Market Regulation (PMR). Ministarstvo gospodarstva provodi horizontalnu koordinaciju predlaganja, formuliranja i izvješćivanja o mjerama liberalizacije tržišta usluga, dok su nadležna tijela odgovorna za osiguranje provedbe zakonodavnih prilagodbi. – Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan Republike Hrvatske za razdoblje 2025.–2028.

## Institucionalni okvir

Institucionalni okvir koji uređuje pravo poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga dijele sve države Europskog gospodarskog prostora (EU+EFTA) kroz Ugovor o funkcioniranju Europske unije (članci 49.–61.). Navedeni okvir za slobodno tržište usluga konkretnije uređuje Direktiva o uslugama koja je prenijeta kroz Zakon o uslugama.

Liberalizacija tržišta usluga provodi se na razini Europske unije i shodno specifičnim reformskim preporukama u okviru Europskog semestra. Uz to, u okviru skupine *Single Market Enforcement Taskforce* (SMET) Europska komisija i države članice dogovaraju

inicijative za uklanjanje prekograničnih prepreka slobodi pružanja usluga i poslovanju na unutarnjem tržištu, što je važno i za hrvatske izvoznike u kontekstu pozitivnih gospodarskih učinaka.

## Centar unutarnjeg tržišta EU

Centar unutarnjeg tržišta EU pruža podršku lakšem pristupu europskom tržištu objedinjavajući niz institucionalnih alata koje koriste sve EU/EGP države – **sve na jednom mjestu**. Pritom se koriste dva alata za administrativnu podršku lakšem pokretanju poslovanja i pristupu tržištu usluga:

Jedinstvena kontaktna točka za usluge pruža niz informacija o pokretanju poslovanja na hrvatskom tržištu usluga (registracija poslovnog nastana, sloboda pružanja usluga, uvjeti za obavljanje djelatnosti i dr). Dostupan je i pristup na EUGO mrežu koja i hrvatskim izvoznicima odgovara na pitanja kako poslovati u Europskoj uniji te posebice u pojednim državama članicama. Međuresorno se nastavlja provoditi dodatno pojednostavljenje i digitalizacija procedura ishoda odobrenja za pojedine uslužne djelatnosti. Jedinstvena kontaktna točka za usluge (kao i Kontaktna točka za proizvode) **predstavlja uslugu podrške korisnicima kroz Jedinstveni digitalni pristupnik (*Single Digital Gateway*)**. To je europski projekt koji su sve države članice u suradnji s Europskom komisijom razvile putem portala Vaša Europa, gdje se nalaze poveznice na niz regulatornih i administrativnih informacija za poduzetnike i građane.

Informacijski sustav unutarnjeg tržišta (IMI) je zajednički europski elektronički sustav koji **služi za prekogranično obavješćivanje o (ne)opravdanosti regulatornih zahtjeva za tržište usluga, kako bi se sprječavala neopravdana ograničenja slobode pružanja na hrvatskom odnosno europskom tržištu**. Uz to, IMI služi za **brze prekogranične administrativne provjere podataka vezane uz različita područja, čime se izbjegava prekomjerna birokracija i smanjuju čekanja odgovora od administracije**.

## SAŽETI PREGLED PROVEDENIH MJERA

**Otvorena prekogranična tržišna konkurencija:** U velikoj većini uslužnih djelatnosti domaće je tržište otvoreno konkurenciji s europskog tržišta. Omogućena sloboda poslovnog nastana na trajnoj osnovi. Također, u nizu djelatnosti omogućena je sloboda prekograničnog pružanja usluga na povremenoj i privremenoj osnovi za državljane EU/EGP država, bez obvezne registracije poslovnog nastana, članstva u strukovnoj komori ili polaganja stručnog ispita. Isto tako, u kontekstu pristupanja Hrvatske OECD-u, nastavlja se uvoditi sloboda pružanja usluga koja, primjerice, već vrijedi za arhitekta, inženjere, odvjetnike, porezne savjetnike.

**Lakše procedure:** Pojednostavljeno je, ubrzano i digitalizirano pokretanje poslovanja. Također, u sve više slučajeva su digitalizirane procedure za pristup tržištu usluga i priznavanje kvalifikacija (arhitekti, inženjeri građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike, geodeti, porezni savjetnici, revizori, veterinari, detektivi, auto škole, turizam i ugostiteljstvo, turistički vodiči, agenti i posredovanje u prometu nekretnina, intelektualno vlasništvo, obrazovanje, taksisti i cestovni promet, trgovina, e-trgovina, zdravstvene profesije i zaštita okoliša). Proces digitalizacije se nastavlja u više uslužnih djelatnosti, kao i uvođenje prekogranične interoperabilnosti u provjerama dokumentacije, prema načelu „samo jednom“. Za niz drugih uslužnih djelatnosti dokumentacija već se može predavati e-poštom, bez obveze biljega, pečata i naknadnog slanja klasičnom poštom. Informacije o zahtjevima za uslužne djelatnosti dostupne su sve na jednom mjestu – bez lutanja među institucijama. Ukinute su obveze dostave dokaza o nekažnjavanju za edukacijske rehabilitatore, socijalne pedagoge, socijalne radnike i psihologe.

**Manje dupliciranja i bez licenciranja:** Priznaju se istovrijedna osiguranja od profesionalne odgovornosti iz drugih država EU-a/EGP-a. Olakšan je pristup reguliranim profesijama kroz automatsko priznavanje stručnih kvalifikacija za državljane EU-a/EGP-a, a isto vrijedi i za hrvatske profesionalce na EU tržištu. Sve manje se traže podaci od domaćih pružatelja usluga koje država već ima. Podaci za prekogranične pružatelje usluga uvelike se provjeravaju putem IMI sustava, umjesto da se podaci ponovno traže. Spriječeno je licenciranje računovođa. Ukinuto je ponovno licenciranje građevinara, energetskih certifikatora, revizora i psihoterapeuta te licenciranje turističkih pratitelja, posrednika u zapošljavanju i računovođa. Ukinuta je obvezna komora za voditelje građevinskih radova odnosno inženjere gradilišta te spriječeno uvođenje obveznih komorskih članstava za računovođe, nutricioniste te inženjere tehnologije prometa i transporta. Ukinut je Upisnik znanstvenih organizacija i omogućeno je slobodno osnivanje privatnih znanstvenih instituta.

**Bez obveze prebivališta i manje potvrda:** Arhitekti, inženjeri, geodeti i mnoge druge profesije nemaju više obvezu registracije prebivališta u Hrvatskoj. Arhitekti i geodeti više ne moraju dokazivati da se protiv njih ne vodi kazneni postupak odnosno istraga.

**Manje čekanja na licencu:** Obvezno radno iskustvo za arhitekate, inženjere i geodete sniženo je na dvije godine, za revizore na četiri godine, za veterinare na šest mjeseci, dok se ne traži više za voditelje turističkih agencija. Smanjeno je obvezno radno iskustvo za bilježnike. Omogućeno je polaganje stručnog ispita za porezne savjetnike kandidatima sa završenim diplomskim odnosno magistarskim studijem i s tri godine relevantnog radnoga iskustva, te kandidatima sa specijalističkim studijem i s pet godina relevantnog radnog iskustva. Ukinuti su pripravnički staž i stručni ispit kod mnogih zdravstvenih profesija.

**Lakše priznavanje za stručne kvalifikacije:** Uvedeno je automatsko priznavanje stručnih kvalifikacija iz drugih država EU-a/EGP-a. Uveden je opći sustav priznavanja stručnih kvalifikacija iz trećih zemalja. Europska strukovna kartica izdana za privremeno i povremeno pružanje usluga daje automatsko pravo na obavljanje profesije, bez obveze ispunjavanja dodatnih uvjeta. Osoba koja prvi put želi pružati regulirane profesionalne usluge može o tome elektronički izvijestiti nadležno tijelo ili Jedinostvenu kontaktanu točku za usluge. Zakonski više nije obvezna provjera znanja hrvatskog jezika za profesionalce iz država EU-a/EGP-a, osim kod profesija u zdravstvu, zbog sigurnosti pacijenata. Propisan je rok od 30 dana u kojemu je nadležno tijelo dužno donijeti rješenje o priznavanju inozemne stručne kvalifikacije nakon provedene dopunske mjere. Smanjene su naknade za prekogranično pružanje usluga kao i priznavanje kvalifikacija inženjera.

**Tržišne cijene:** Ukidanje minimalnih obvezujućih fiksnih tarifa omogućilo je slobodno formiranje cijena u nizu profesija i sektora kao što su računovođe, posrednici u prometu nekretnina, arhitekti, inženjeri, revizori, porezni savjetnici, taksisti, autoškole i dr. Također, omogućeno je fleksibilnije određivanje cijene odvjetničkih usluga, na način da u svim pravnim stvarima odvjetnici mogu sa strankom pismeno ugovoriti rad na bazi satnice prilikom čega nisu obvezni pridržavati se minimalnog iznosa satnice za rad odvjetnika. Ukinuto je i komorsko pravo na propisivanje naknada za usluge poreznog savjetništva.

**Manje ekskluzivnih prava i više multidisciplinarnosti:** Primjerice, uređenjem interijera i krajobraza može se baviti bilo tko, obzirom da to više nije isključivo pravo arhitekata. Omogućeno je sudjelovanje poreznih savjetnika u porezno upravnim stvarima pred upravnim sudovima. Postoji mogućnost multidisciplinarne suradnje arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i drugih usluga).

**Mogućnosti oglašavanja:** Arhitekti i inženjeri, porezni savjetnici, odvjetnici, ljekarnici i fizioterapeuti više nemaju zabranu oglašavanja, koja kod mnogih profesija ne postoji.

**Veća dostupnost:** Prošireno je obvezno radno vrijeme javnih bilježnika za primanje stranaka. Javni bilježnik najmanje dva puta tjedno prima stranke dva sata prijepodne i dva sata poslijepodne, nakon radnog vremena općinskog suda na čijem području je njegovo sjedište. Stoga je obveza primanja stranaka poslije podne za javne bilježnike povećana je sa najmanje jednog sata u dva dana u tjednu nakon uobičajenog radnog vremena na određenom području na najmanje dva sata u dva dana u tjednu nakon radnog vremena općinskog suda na čijem području je sjedište javnobilježničkog ureda.

**Lakša prodaja:** Otvorena je mogućnost internetske prodaje bezreceptnih lijekova putem ljekarni.

**Bez ograničenja dozvola i ureda:** Uklonjena su teritorijalna ograničenja broja dozvola, kao primjerice za autoškole i taksiste. Taksisti mogu ishoditi dozvole u svakoj lokalnoj jedinici. Time je omogućeno širenje poslovanja profesionalaca i njihova nova ulaganja. Također, osnivači auto škola, privatnih arhiva, privatnih visokih učilišta i privatnih znanstvenih instituta više moraju elaboratima dokazivati opravdanost osnivanja. Kao i većina drugih djelatnosti i profesija, arhitekti, inženjeri, revizori i odvjetnici mogu slobodno osnivati nove urede.

**Odabir pravnog oblika:** U velikoj većini profesija nema više ograničenja pravnog oblika. Zato poduzetnici sami odlučuju žele li poslovati kao fizičke ili pravne osobe. Time su uklonjeni mogući troškovi obvezne promjene primjerice iz fizičke u pravnu osobu. Primjerice, d.o.o. mogu imati i odvjetnici i porezni savjetnici.

**Bez ograničenja vlasništva i osnivanja:** Kao što je to već prije omogućeno za arhitekate, inženjere i druge profesije, licencirani porezni savjetnici više ne moraju imati barem 51% vlasničkih udjela odnosno članstva u društvu za porezno savjetništvo, već bilo koja osoba. Također, bilo koja fizička i pravna osoba, a ne samo porezni savjetnik, ima osnivačka prava u društvu za porezno savjetništvo (uz barem jednog licenciranog poreznog savjetnika). Također, smanjen je uvjet vlasničkih i članskih udjela za licencirane revizore u revizorskom društvu sa 75 % na 51%.

**Slobodnije zapošljavanje:** Kao i ostale djelatnosti, građevinari i internetske turističke agencije nemaju više obvezu zapošljavanja minimalnog broja radnika, već o tome samostalno odlučuju. Omogućena je sloboda ugovaranja rada u autoškoli na puno ili nepuno radno vrijeme. Voditelj poslovnice internetske turističke agencije ne mora više prijaviti prebivalište u stanu. Ne mora se više u svakoj poslovnici internetske turističke agencije imati zaposlenog voditelja u punom radnom vremenu. Poreznim savjetnicima koji obavlja samostalnu djelatnost ukinuta je zabrana zaposlenja kod druge fizičke ili pravne osobe.

**Lakše pružanje odvjetničkih usluga:** Hrvatski odvjetnici mogu djelatnost obavljati u trgovačkim društvima u drugim EU državama. U slučaju stupanja u radni odnos izvan odvjetničkog ureda, ne prestaje više pravo na obavljanje odvjetništva hrvatskim odvjetnicima s poslovnim nastanom u drugim EU državama. Podružnice odvjetničkih društava iz EU-a mogu savjetovati i o hrvatskom pravu. Odvjetnicima iz drugih EU država omogućeno je osnivanje odvjetničkih društava u Hrvatskoj, kao i zajedničko obavljanje odvjetništva s hrvatskim odvjetnicima ili odvjetnicima iz drugih država članica, bez čekanja statusnog izjednačenja s hrvatskim odvjetnicima. Moguće je zasnivanje radnog odnosa odvjetnika s odvjetnikom kao poslodavcem koji samostalno obavlja odvjetničku djelatnost, te sa zajedničkim odvjetničkim uredom. Odvjetnik koji bez opravdanog razloga dulje od šest mjeseci ne obavlja odvjetništvo neće se više brisati iz registra. Smanjeni su pojedini administrativni zahtjevi za europske odvjetnike. Ne plaća se više visoka naknada za ponovni komorski upis, dok je za 40% snižena naknada za prvi upis.

## DETALJNI PREGLED PROVEDENIH MJERA

### Arhitekti

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine / Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje; Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju; Pravilnik o upisima u imenike, upisnike i evidencije Hrvatske komore arhitekata

1. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
2. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственој kontaktnој točki ili izravno nadležnom tijelu.
3. Omogućeno je automatsko priznavanje kvalifikacije arhitekata iz drugih država Europskog gospodarskog prostora te više načina za ispunjavanje kvalifikacijskih uvjeta.
4. Ujednačena je i snižena naknada za priznavanje stručne kvalifikacije arhitekata na sa 800 na 400 EUR.
5. Smanjenje su naknade za izdavanje potvrde za privremeno i povremeno pružanje usluga arhitekata iz država EU-a/EGP-a.
6. Uklonjena je obvezujuća fiksna i obvezujuća regulacija cijena arhitekata.
7. Nema više ograničenja oglašavanja arhitekata.
8. Ovlašteni arhitekti imaju slobodu osnivanja više od jednog ureda.
9. Ukinuto je ograničenje pravnog oblika za arhitekture urbaniste.
10. Ukinuto je brisanje arhitekta iz registra ukoliko poslove projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja ne obavlja više od šest mjeseci u kontinuitetu.
11. Arhitekti nemaju više ekskluzivna prava za obavljanje poslova glavnog projektanta za zgrade (osiguravanje cjelovitosti i međusobne usklađenosti svih projekata za zgrade) već dijeljena prava s inženjerima.
12. Za izradu studije izvedivosti, projekta uređenja interijera i projekta krajobraznog uređenja koji ne sadrži projekt građevine više nije potrebna procedura ovlaštenja.



13. Ukinuta je obveza vježbeničkog staža kroz stručno radno iskustvo pod vodstvom mentora te je dovoljno ispuniti uvjet od 2 godine odgovarajućeg stručnog radnog iskustva.
14. Svi ovlašteni arhitekti mogu obavljati poslove nostrifikacije (certifikacije) projekata, izradu i potpisivanje projekata te stručni nadzor građenja.
15. Ukinut je zahtjev da protiv arhitekta kao podnositelja zahtjeva za odobrenje ne smije biti pokrenuta kaznena istraga.
16. Ukinuta je obveza da arhitekt iz druge države ima prebivalište u Hrvatskoj.

### **Inženjeri (građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike)**

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine / Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje; Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju

17. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
18. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственој kontaktnој točki ili izravno nadležnom tijelu.
19. Smanjene su naknade za prekogranično pružanje usluga inženjera strojarstva, elektrotehnike i građevinarstva iz država EU-a/EGP-a.
20. Smanjene su naknade za priznavanje kvalifikacija inženjera strojarstva iz država EU-a/EGP-a.
21. Uklonjena je obvezujuća fiksna i obvezujuća regulacija cijena inženjera.
22. Dodatno su pojednostavljene neobvezujuće komorske smjernice za standard usluge i norme sati inženjera građevinarstva.
23. Nema više zabrane oglašavanja inženjera.
24. Ovlašteni inženjeri imaju slobodu osnivanja više od jednog ureda.
25. Ukinuto je brisanje inženjera iz registra ukoliko poslove projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja ne obavlja više od šest mjeseci u kontinuitetu.

26. Inženjeri nemaju ekskluzivna prava vezana uz upravljanje troškovima gradnje (već dijeljena prava s arhitektima na dizajn i planiranje, stručni nadzor, certificiranje (nostrifikaciju) projekta i upravljanje projektima gradnje).
27. Poslove voditelja projekta mogu obavljati i osobe koje nisu upisane u evidenciju voditelja projekata.
28. Ukinuta je obveza vježbeničkog staža kroz stručno radno iskustvo pod vodstvom mentora te je dovoljno ispuniti uvjet od 2 godine odgovarajućeg stručnog radnog iskustva.
29. Za izradu studija izvedivosti nije potrebno ovlaštenje.
30. Svi ovlašteni inženjeri mogu obavljati poslove nostrifikacije (certifikacije) projekata, izradu i potpisivanje projekata te stručni nadzor građenja.
31. Ukinuta je obveza da inženjer iz druge države ima prebivalište u Hrvatskoj.
32. Ukinuta je obveza dostave fotografije za inženjere građevinarstva.

### **Voditelji radova / inženjeri gradilišta**

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine / Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju

33. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
34. Ukinuto je obvezno članstvo u strukovnoj komori za voditelje radova odnosno inženjere gradilišta.
35. Ukinuto je obvezno osiguranje od profesionalne odgovornosti za voditelje radova odnosno inženjere gradilišta.

### **Graditeljstvo: građenje, upravljanje projektom, ispitivanje dijelova građevine i ispitivanje građevnih proizvoda**

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine / Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje; Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju

36. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čeka prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
37. Ukinuta je procedura licenciranja za izvođače – građevinska poduzeća (izvođač pritom mora biti registriran za građenje, odnosno izvođenje radova i mora imati zaposlenog voditelja za radove koje izvodi).
38. Ukinuta je obveza zapošljavanja minimalnog broja radnika koji obavljaju poslove građenja (napomena: gradnja je projektiranje i građenje), pa izvođači građevinskih radova samostalno odlučuju koliko im je radnika potrebno.
39. Osobe koje obavljaju djelatnost ispitivanja dijelova građevina nemaju više obvezu akreditacije.
40. Upola je snižena naknada za rješenje o ispunjavanju zahtjeva glede ocjenjivanja i provjere stalnosti svojstava građevnih proizvoda.
41. Olakšano je pružanje usluga u graditeljstvu zbog pojednostavljenja i sniženja troškova procedure ishoda građevinske dozvole.

## **Energetski certifikatori**

### **Ministarstvo graditeljstva, prostornoga uređenja / Zakon o gradnji**

42. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
43. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana.
44. Otprilike upola je snižena cijena izobrazbe za energetske certificiranje.
45. Smanjeno je obvezno radno iskustvo za diplomirane inženjere (s 5 godina obrazovanja) s 5 na 2 godine i za inženjere (s 3 godine obrazovanja) s 10 na 5 godina, čime se olakšava pristup licenciranju.
46. Ukinuta je obveza ovjere dokumenata kod javnog bilježnika prije započinjanja energetskog certificiranja zgrada.
47. Energetskim certifikatorima je snižena naknada za ishoda ovlaštenja.
48. Ukinuta je procedura re-licenciranja svakih 5 godina, čime ukidaju dodatni proceduralni troškovi.

- 49. Ukinuto je obvezno osiguranje od profesionalne odgovornosti.
- 50. Ukinuta je obveza dostave dokaza da osoba nije kažnjavanja.
- 51. Implementirana je funkcionalnost provjere autentičnosti dokumenata energetskeg certifikata putem QR koda.
- 52. Ukinuta je obveza poznavanja hrvatskog jezika razine B2 za energetske certifikatore koji pružaju usluge na privremenoj i povremenoj osnovi.
- 53. Ukinuto je izdavanje ovlaštenja za energetske certifikacije pravnim osobama.
- 54. Omogućeno je elektroničko podnošenje zahtjeva za dobivanje ovlaštenja za energetske certifikacije.

## Inženjeri geodezije

Državna geodetska uprava / Zakon o geodetskoj djelatnosti

- 55. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
- 56. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственој kontaktnој točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 57. Procedura licenciranja je pojednostavljena.
- 58. Obvezno radno iskustvo sniženo je na dvije godine.
- 59. Nema ograničenja pravnog oblika za geodete.
- 60. Ukinuta je obveza posjedovanja geodetske opreme i prostora kao uvjet za pružanje usluga.
- 61. Nema ograničenja oglašavanja geodeta.
- 62. Ukinuta je obveza dostave dokaza o prebivalištu geodeta u Hrvatskoj.
- 63. Ukinuta je obveza dostave dokaza da se ne vodi kazneni postupak protiv geodeta.
- 64. Ukinuta je obvezatnost smjernica Hrvatske komore ovlaštenih inženjera geodezije u pogledu vremenskog opsega potrebnog za obavljanje pojedinog geodetskog posla.
- 65. Ukinuta je obveza dostave dokaza o nekažnjavanju za pružatelje geodetskih usluga na privremenoj i povremenoj osnovi

66. Ukinuta je obveza dostave fotografije za inženjere geodezije

## **Inženjeri rudarstva**

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o rudarstvu

67. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствene kontaktne točke za usluge te je omogućeno slanje dokumentacije e-poštom. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga.

68. Ukinuta je obveza dostave dokaznice o poznavanju hrvatskog jezika za kandidate za rudarske inženjere koji su stručnu spremu stekli u inozemstvu.

69. Kandidati za rudarske inženjere mogu ponovno polagati stručni ispit nakon tri mjeseca, umjesto nakon godinu dana.

70. Omogućena je elektronička prijava stručnog ispita za rudarske inženjere.

## **Agenti i posrednici u prometu nekretnina**

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o posredovanju u prometu nekretnina

71. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствene kontaktne točke za usluge.

72. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja ili čeka nja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

73. Snižena je cijena ispita za agente za posredovanje u prometu nekretnina.

74. Formiranje cijene prepušteno je tržištu.

## **Računovođe**

## Ministarstvo financija / Zakon o računovodstvu

- 75. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 76. Ukinuto je zakonski prethodno uvedeno odnosno planirano licenciranje računovođa.
- 77. Cijene se slobodno formiraju i mogu se pregovarati na tržištu.
- 78. Omogućeno je da usluge knjigovodstvenih poslova pružaju i osobe sa završenom gimnazijom (pored osoba sa završenom srednjom stručnom spremom za zanimanje ekonomist).

## Revizori

### Ministarstvo financija / Zakon o reviziji

- 79. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana. Za slanje dokumentacije dostupne su e–usluga ili e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
- 80. Ovlaštenje za rad revizora nema više ograničenje trajanja, odnosno nije ga potrebno produljivati svake 3 godine, čime se smanjuje administrativno opterećenje.
- 81. Ukinut je uvjet starosti 3 mjeseca potvrde tijela matične države o odobrenju rada revizora.
- 82. Sa 75 na 51% snižen je zahtjev za minimalni udio ovlaštenih revizora kao članova uprave revizorskog društva.
- 83. Dovoljno je da se jedan član uprave revizorskog društva služi hrvatskim jezikom, umjesto većine.
- 84. Sa 5 na 4 godine sniženo je obvezno radno iskustvo prije dobivanja odobrenja za rad revizora.
- 85. Ovlašteni samostalni revizor je dobio slobodu osnivanja više od jednog revizorskog ureda, čime je uklonjeno ograničenje poslovnog nastana i otvoren veći prostor za širenje poslovanja.

86. Automatski se priznaje istovrijedno osiguranje revizora od profesionalne odgovornosti iz druge države članice EU-a, čime se uklanja obveza ponovnog ugovaranja istog osiguranja.
87. Propisana je suradnja s drugim državama članicama EU-a glede usklađivanja zahtjeva o obrazovnim kvalifikacijama revizora.
88. Zadržano je slobodno formiranje cijena.
89. Omogućeno je oglašavanje revizora.
90. Povezana društva revizorskog društva mogu slobodno pružati određene usluge poreznog savjetovanja revizijskim klijentima od javnog interesa.
91. Revizijskom klijentu se može pružati porezne usluge vezane uz pripremu poreznih obrazaca, pomoć kod poreznih inspekcija, izračun poreza, porezno savjetovanje.
92. Uveden je neovisan javni nadzor revizorskih usluga, bez utjecaja komore.
93. Snižen je komorski doprinos za revizore.
94. Sniženi su članarina i naknada za ispit za revizore.
95. Omogućena je konkurencija cijena i organizatora stručnog osposobljavanja za polaganje revizorskog ispita te je snižen trošak osposobljavanja.

## **Porezni savjetnici**

### **Ministarstvo financija / Zakon o poreznom savjetništvu**

96. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinstvene kontaktne točke za usluge.
97. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinstvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
98. Omogućeno je i slobodno prekogranično pružanje usluga za fizičke i pravne osobe s prebivalištem u zemalja OECD-a.
99. Ukinut je zahtjev prema kojem 51% vlasničkih udjela odnosno članstva moraju imati porezni savjetnici u društvu za porezno savjetništvo.

100. Omogućeno je da bilo koja fizička i pravna osoba ima puni opseg osnivačkih prava u društvu za porezno savjetništvo (uz barem jednog licenciranog poreznog savjetnika), umjesto da osnivači mogu biti samo porezni savjetnici.
101. Porezni savjetnicima koji obavlja samostalnu djelatnost ukinuta je zabrana zaposlenja kod druge fizičke ili pravne osobe.
102. Omogućeno je sudjelovanje poreznih savjetnika u porezno upravnim stvarima pred upravnim sudovima.
103. Omogućeno je pravo polaganja stručnog ispita za porezne savjetnike kandidatima sa završenim diplomskim odnosno magistarskim studijem i s tri godine relevantnog radnoga iskustva.
104. Omogućeno je pravo polaganja stručnog ispita za porezne savjetnike kandidatima sa specijalističkim studijem i s pet godina relevantnog radnog iskustva.
105. Ukinuto je zakonsko pravo Komore na propisivanje naknada za usluge poreznog savjetništva.
106. Omogućeno je slobodno formiranje cijena porezno-savjetničkih usluga.
107. Omogućeno je oglašavanje poreznih savjetnika.
108. Ukinuto je ograničenje pravnog oblika društva s ograničenom odgovornošću.
109. Ukinuto je ograničenje prema kojem državljani EGP-a mogu osnivati samo podružnicu za porezno savjetništvo, a ne i drugi oblik sjedišta.
110. Ukinuta je obveza da porezni savjetnik iz EU-a mora odrediti punomoćnika za primanje pismena, ukoliko usluge pruža privremeno i povremeno.
111. Ograničene usluge poreznog savjetovanja mogu slobodno obavljati samostalni ovlašteni revizori i revizorska društva u okviru svoje djelatnosti.
112. Spriječeno je propisivanja višeg iznosa minimalnog kapitala za porezne savjetnike od standardnog za d.o.o.
113. Kvalificirani kandidati izuzeti su iz obveze polaganja dijelova stručnog ispita za porezne savjetnike. Kandidat koji je položio ispit iz predmeta "Računovodstvo, financijski izvještaji i revizija" prilikom polaganja revizorskog ispita, dužan je uz prijavu poreznosavjetničkog ispita dostaviti pisano uvjerenje Hrvatske revizorske komore da je položio taj ispit i da nije izgubio status revizora.
114. Dio stručnog ispita "Porezno pravo u Republici Hrvatskoj" koji se prije polagao samo usmeno polaže se i u pisanom obliku.
115. Definiran je elektronički dostupan i neovisan žalbeni postupak za kandidate koji pristupaju stručnom ispitu za porezne savjetnike.



## Odvjetnici

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije / Zakon o odvjetništvu; Pravilnik o reklamiranju, oglašavanju i web stranici odvjetnika; Tarifa o nagradi i naknadi troškova za rad odvjetnika

116. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
117. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, članstva u strukovnoj komori.
118. Otvorena je mogućnost pružanja odvjetničkih usluga odvjetnicima iz država pristupnica OECD-ovog Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i Kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija.
119. Ukinuti su prekomjerni zahtjevi u pogledu smanjivanja kriterija za polaganje ispita iz poznavanja pravnog poretka RH koji se odnose na odvjetnike iz država Europske unije, a vezani su uz priznavanje stručnih kvalifikacija za pristup reguliranoj profesiji – odvjetnik ili obavljanju istog u Hrvatskoj.
120. Ukinuti su administrativni zahtjevi za upis u imenik stranih odvjetnika; potvrda o državljanstvu, ovjereni prijevod i dokumentacija koja nije starija od tri mjeseca).
121. Ukinuta je obveza podnošenja obavijesti Hrvatskoj odvjetničkoj komori o namjeri obavljanja radnji u Hrvatskoj (osim kod radnji zastupanja) za odvjetnika iz država Europske unije koji nije upisan u Imenik stranih odvjetnika.
122. Ukinuta je naknada za komorsku upisninu od 5.000 eura prilikom ponovnog ulaska u odvjetničku profesiju.
123. Za 40% je snižena naknada za prvi upis u Hrvatsku odvjetničku komoru.
124. Odvjetnici iz drugih država Europske unije mogu u Hrvatskoj koristiti hrvatski naziv „odvjetnik“ tako odabere jedan od dva načina: da položi ispit iz poznavanja pravnog poretka Republike Hrvatske ili da u i Hrvatskoj radi kao odvjetnik pod nazivom zanimanja svoje matične države i nakon minimalno trogodišnje prakse dokaže da je učinkovito i redovito obavljao odvjetnički poziv u Hrvatskoj pod nazivom iz svoje matične države.
125. Omogućeno je zajedničko pružanje usluga odvjetnika s poslovnim nastanom u Hrvatskoj i u drugoj državi Europske unije.

126. Omogućeno je reklamiranje i oglašavanje odvjetnika pod uvjetom da je istinito, činjenično, objektivno i da nije zavaravajuće. Više nije potrebna dugotrajna procedura prethodnog komorskog odobrenja mrežne stranice odvjetnika odnosno odobrenja promjene mrežnih informacija. Nema više izričito propisanog sadržaja mrežne stranice. Podaci o klijentima mogu se objaviti na mrežnoj stranici samo uz njihovo dopuštenje. Odvjetnici mogu jednosmjerno komunicirati svoje usluge na društvenim mrežama.
127. Omogućeno je fleksibilnije određivanje cijene odvjetničkih usluga, na način da u svim pravnim stvarima odvjetnici mogu sa strankom pismeno ugovoriti rad na bazi satnice prilikom čega nisu obvezni pridržavati se minimalnog iznosa satnice za rad odvjetnika.
128. Podružnicama odvjetničkih društava iz država Europske unije omogućeno je pružanje usluga savjetovanja o pravu Republike Hrvatske, o pravu svoje matične države, o europskom i međunarodnom pravu.
129. Hrvatskim odvjetnicima omogućeno je obavljanje odvjetničke djelatnosti u trgovačkim društvima u drugim državama Europske unije.
130. Odvjetnicima iz drugih država Europske unije omogućeno je osnivanje odvjetničkih društava u Hrvatskoj, bez obveze čekanja da se statusno izjednače s hrvatskim odvjetnicima.
131. Odvjetnicima iz drugih država Europske unije omogućene su strukture za zajedničko obavljanje odvjetništva s hrvatskim odvjetnicima ili odvjetnicima iz drugih država članica, bez obveze čekanja da se statusno izjednače s hrvatskim odvjetnicima.
132. Odvjetničkom društvu omogućeno je osnivanje drugog odvjetničkog društva.
133. Ukinuto je ograničenje broja odvjetničkih ureda koje može osnovati isti odvjetnik.
134. Omogućeno je zasnivanje radnog odnosa odvjetnika s odvjetnikom kao poslodavcem koji samostalno obavlja odvjetničku djelatnost te sa zajedničkim odvjetničkim uredom.
135. Ukinuto je brisanje iz registra odvjetnika koji bez opravdanog razloga dulje od šest mjeseci ne obavlja odvjetništvo.
136. Ukinuto je prestajanje prava na obavljanje odvjetništva hrvatskim odvjetnicima s poslovnim nastanom u drugim državama Europske unije u slučaju stupanja u radni odnos izvan odvjetničkog ureda.
137. U okviru provjere osposobljenosti odvjetnika iz EU država koji u Hrvatskoj namjeravaju djelovati pod nazivom "odvjetnik", razmatrat će se svaki pojedinačni zahtjev te ispit prilagoditi stečenim kvalifikacijama i znanjima kandidata.

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije / Zakon o javnom bilježništvu; Pravilnik o radnom vremenu javnobilježničkih ureda

- 138. Skraćeno je radno iskustvo nakon položenog pravosudnog ispita potrebnog za javne bilježnike.
- 139. Skraćeni su uvjeti obavljanja službe u pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita za javne bilježnike.
- 140. The mandatory working hours of notaries for receiving clients have been extended.

### **Inženjeri tehnologije prometa i transporta**

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Zakon o Hrvatskoj komori inženjera tehnologije prometa i transporta

- 141. Inženjeri tehnologije prometa i transporta imaju pravo upisa u komoru, a ne obvezu, kako je prvotno bilo planirano.

### **Taksisti i cestovni prijevoz**

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Zakon o prijevozu u cestovnom prometu

- 142. Omogućeni su slobodni i jednaki tržišni uvjeti za postojeće i nove poslovne modele.
- 143. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e–usluge, čime se pojednostavljuje i ubrzava nekoliko postupaka izdavanja dozvola u unutarnjem cestovnom prometu: prijevoz robe; javni prijevoz putnika; posebni oblici prijevoza putnika; obavijest o novom vozilu; odjava vozila; i vozačka dozvola.
- 144. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e–usluge, čime se pojednostavljuje i ubrzava nekoliko postupaka izdavanja dozvola u međunarodnom cestovnom prometu: licenca Zajednice za obavljanje prijevoza putnika u međunarodnom cestovnom prometu; Licenca Zajednice za obavljanje prijevoza robe u međunarodnom cestovnom prometu; dojava o novom vozilu u međunarodnom cestovnom prometu; odjava vozila u međunarodnom cestovnom prometu; i certifikat za vozače izvan EU.
- 145. Smanjen je broj uvjeta za dobivanje licencije, odnosno ukinuta je obveza trogodišnje škole za KV vozača.

- 146. Do dozvole se može doći jednostavnije, u roku od 15 dana od podnošenja zahtjeva.
- 147. Ukoliko se licenca ne izda u navedenom roku, nadležno Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture će u narednih 15 dana donijeti rješenje.
- 148. Pojednostavljen je sadržaj ispita te je cijena istoga snižena.
- 149. Maksimalna naknada za licenciju ne može iznositi više od 10 posto mjesečne neto plaće na području jedinice lokalne samouprave koja izdaje dozvolu.
- 150. Vozač u vozilu može imati samo kopiju dozvole, umjesto originala.
- 151. Ukinuto je pravo lokalnim jedinicama na ograničenje broja dozvola.
- 152. Dozvola više ne ovisi o poslovnom nastanu i prebivalištu taksista te se ista može dobiti u bilo kojem broju lokalnih jedinica.
- 153. Cijene se mogu određivati na tržišnoj osnovi.
- 154. Vožnja se može naplaćivati i putem elektroničke aplikacije, a ne samo putem taksimetra, što je važno za digitalne platforme u okviru ekonomije suradnje.
- 155. Taksisti iz drugih država članica EU imaju slobodu poslovnog nastana u Hrvatskoj, kao i oni iz trećih zemalja ako je to uređeno međunarodnim ugovorom.
- 156. Trgovačkim društvima s poslovnim nastanom u Republici Hrvatskoj omogućeno je korištenje unajmljenih vozila za cestovni prijevoz tereta koja su registrirana i stavljena u promet u drugoj državi članici.
- 157. Omogućeno je automatizirano pružanje usluga taksija i cestovnog prijevoza.
- 158. Prijevozničke usluge u unutarnjem javnom linijskom prijevozu mogu pružati i prijevoznici iz EU-a ili oni koji obavljaju međunarodni cestovni prijevoz.

## **Auto škole**

### **Ministarstvo unutarnjih poslova / Zakon o sigurnosti prometa na cestama**

- 159. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.

- 160. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana.
- 161. Autoškole mogu samostalno određivati tržišne cijene, bez regulirane minimalne cijene.
- 162. Ukinuta je mreža autoškola kroz koju se ograničavao dozvoljeni broj autoškola po teritoriju svake županije i ovisno o broju kandidata, uz opravdanje tržišne potrebe.
- 163. Omogućena je sloboda ugovaranja rada u autoškoli na puno ili nepuno radno vrijeme, kako bi se rad prilagodio tržišnim potrebama.
- 164. Auto škola smije i izvan sjedišta odnosno u podružnici ili izdvojenom pogonu obrta osposobljavati kandidate za vozače.
- 165. Autoškole neće morati svakih 7 godina mijenjati aute, odnosno svakih 12 godina autobuse. Dok se tehnička ispravnost uvijek podrazumijeva, autoškole mogu koristiti automobile do 10 godina starosti, a autobuse do 15 godina, što će rezultirati financijskim uštedama.

## Trgovina i distribucija

### Ministarstvo gospodarstva / Zakon o trgovini

- 166. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura provjere minimalnih tehničkih uvjeta pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
- 167. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga.
- 168. Trgovci više nisu obvezni svake godine atestirati vagu, već svake druge godine.
- 169. Omogućen je nastavak obavljanja djelatnosti trgovine bez izdavanja novog rješenja o ispunjavanju minimalnih tehničkih uvjeta, čime se omogućava jednostavnije otvaranje novih prodavaonica, bez dodatnog opterećenja.
- 170. Ukinuta je procedura ishodaenja suglasnosti za gradnju velikih trgovačkih centara, uz obrazlaganje gospodarske opravdanosti njihovog otvaranja.
- 171. Površina skladišta za trgovanje robom na veliko može biti manja od 50 m<sup>2</sup> (ali ne manja od 25 m<sup>2</sup>).
- 172. Omogućeno je da više prodajnih objekata istog trgovca na različitim lokacijama koristi zajedničko skladište.

173. Ukinut je postupak ishođenja suglasnosti za obavljanje djelatnosti trgovine na veliko određenim vrstama naftnih derivata i biogoriva, a time i pristojbe.
174. Ukinuta je i obveza raspolaganja posebno opremljenim skladištima za trgovinu na veliko naftnim derivatima i biogorivima, čime je domaćim trgovcima na veliko i uvoznicima omogućen izravni pristup maloprodajnoj mreži.

## **Turizam i turistički vodiči**

### **Ministarstvo turizma i sporta / Zakon o pružanju usluga u turizmu**

175. Za slanje dokumentacije dostupne je e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
176. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishođenja odobrenja ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственоj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
177. Ukinuta je obveza dokazivanja poslovne sposobnosti kao uvjet za turističkog vodiča.
178. Ukinuti su stručni ispiti za turističke vodiče po svakoj županiji.
179. Ukinuta je obveza dokazivanja, da pravomoćnom sudskom presudom ili rješenjem o prekršaju nije izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova turističkog vodiča, dok ta mjera traje, osobi koja želi pružati usluge turističkog vodiča.
180. Ukinuta je obveza dokazivanja osobi, koja želi pružati usluge voditelja poslova, da joj pravomoćnom presudom ili rješenjem o prekršaju nije izrečena mjera sigurnosti zabrane obavljanja poslova turističkog vodiča, dok mjera traje.
181. Ukinuto je reguliranje profesije turističkog pratitelja tj. voditelja putovanja.
182. Ukinuto je ograničenje broja zaposlenih za internet turističke agencije u stambenim prostorima.
183. Ukinuto je ograničenje za internet turističku agenciju da kada posluje u prostoru stambene namjene da u tom prostoru voditelj poslova mora imati prijavljeno prebivalište.
184. Ukinuta je obveza turističkih vodiča i voditelja turističkih agencija iz drugih država EU/EGP za podnošenjem izjave glede stručne kvalifikacije isključivo na propisanom obrascu.

- 185. Ukinuto je obvezno radno iskustvo za voditelje turističkih agencija.
- 186. Ukinuta je naknada za polaganje stručnog ispita za voditelje turističkih agencija.
- 187. Ukinuta je obveza pohađanja predavanja prije polaganja stručnog ispita za voditelje turističkih agencija.
- 188. Ukinuto je obvezno poznavanja najmanje jednog stranog jezika na razini B2 za voditelje turističkih agencija.
- 189. Ukinuta je obveza turističkim agencijama da u svakoj poslovnici ili poslovnom prostoru ima voditelja poslova.
- 190. Ukinuta je obveza korištenja identifikacijskog koda turističke agencije.
- 191. Ukinuta je obveza dostave ugovora o turističkom zastupanju turističkih agencija Ministarstvu turizma.
- 192. Ukinuta je administrativna procedura ishoda rješenja o ispunjavanju uvjeta za pružanje usluga turističkih agencija, već je samo potrebno dostaviti obavijest Ministarstvu turizma o početku pružanja usluga.
- 193. Ukinuta je obveza dokazivanja poslovne sposobnosti kao uvjet za voditelja turističkih agencija.
- 194. Ukinuta je obveza pohađanja seminara prije stručnog ispita za voditelja poslova turističke agencije.
- 195. Ukinuta je procedura odobrenja za pružanje usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu.
- 196. Ukinuta procedura ishoda rješenja o odobrenju za pružanje usluga u posebnim oblicima turističke ponude, vezano uz ispunjavanje minimalnih tehničkih uvjeta (seoskom, zdravstvenom, kulturnom, wellness, kongresnom, za mlade, pustolovnom, lovnom, športskom, golf-turizmu, športskom ili rekreacijskom ribolovu na moru, ronilačkom turizmu, športskom ribolovu na slatkim vodama kao dodatna djelatnost u uzgoju morskih i slatkovodnih riba, rakova i školjaka i dr.) i procedura ishoda rješenja o ostalim turističkim uslugama (iznajmljivanje pribora i opreme za šport i rekreaciju).
- 197. Proširen je krug pružatelja usluga zdravstvenih i usluga u kongresnom turizmu.
- 198. Pružanje turističkih usluga u zdravstvenom turizmu je, osim specijalnim bolnicama i lječilištima, omogućeno i ostalim zdravstvenim ustanovama te sektoru privatnog zdravstva.

## Ugostiteljstvo

### Ministarstvo turizma i sporta / Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti

- 199. Za slanje dokumentacije dostupna je e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.

- 200. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 201. Ukinut je uvjet prestanka važenja rješenja za ugostiteljski objekt koji ne započne s radom u devet mjeseci.
- 202. Ukinuta je obveza za iznajmljivače pribavljanja potvrde od ovlaštene zdravstvene ustanove da oni ili netko od članova njihovog domaćinstva koji s njima žive u istoj zgradi, odnosno stanu, nisu evidentirani kao bolesnici od neke zakonski određene zarazne bolesti ili su duševni bolesnici koji zbog svog stanja mogu ometati okolinu.
- 203. Ugostiteljske usluge može pružati i sektor privatnog zdravstva.
- 204. Pojednostavljena je procedura ponovne kategorizacije ugostiteljskih objekata a naknada za kategorizaciju smještajnih objekata je ukinuta.

## **Posredovanje pri zapošljavanju**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o tržištu rada

- 205. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 206. Ukinuta je obveza ishoda odobrenja dozvole za obavljanje posredovanja pri zapošljavanju.

## **Psihoterapeuti**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o psihoterapeutskoj djelatnosti

- 207. Za slanje dokumentacije dostupna je e–usluga ili e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.



- 208. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishođenja odobrenja ili članstva u strukovnoj komori, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 209. Omogućeno je prekogranično priznavanje istovrijednog osiguranja od odgovornosti.
- 210. Dopusnica nema više ograničeno trajanje.
- 211. Nema ograničenja pravnog oblika.
- 212. Nema ograničenja broja ureda.
- 213. Cijene privatnih psihoterapeuta mogu se slobodno formirati sukladno tržišnim uvjetima.
- 214. Sloboda pružanja usluga savjetovanja se zadržava za bilo koga, dok se psihoterapeutom može nazivati osoba s tom titulom.
- 215. Proširen je opseg sveučilišnih studija čiji je završetak uvjet za pristup struci.

## **Psiholozi**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o psihološkoj djelatnosti

- 216. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствene kontaktne točke za usluge.
- 217. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishođenja odobrenja ili članstva u strukovnoj komori, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 218. Ukinuta je mogućnost brisanja vježbenika iz registra ako u roku od tri godine od stjecanja prava ne položi isti.
- 219. Psihologima koji su izgubili pravo na obavljanje djelatnosti zbog neispunjavanja obveze stručnog usavršavanja omogućeno je ponovno stjecanja prava na djelatnost.
- 220. Omogućeno je psihologima koji imaju više od deset godina radnog staža u struci ili položen stručni ispit ili državni ispit II. razine ili akademski stupanj magistra znanosti ili doktora znanosti, a nisu članovi Komore i nemaju priznato pravo na

obavljanje psihološke djelatnosti, da u prijelaznom roku od tri godine položi psihološki stručni ispit, bez obveze obavljanja vježbeničkog staža, kako bi stekli ovlaštenje za obavljanje psihološke djelatnosti.

221. Ukinuta je obveza dostave dokaza o nekažnjavanju.

## **Socijalni radnici**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

222. Ukinuta je obveza dostave dokaza o nekažnjavanju.

## **Socijalni pedagozi**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

223. Ukinuta je obveza dostave dokaza o nekažnjavanju.

## **Intelektualno vlasništvo**

Državni zavod za intelektualno vlasništvo / Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima

224. Za slanje dokumentacije dostupna je e-usluga i e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana.

225. Omogućeno je prekogranično priznavanje kvalifikacija za patentne zastupnike i zastupnike za žigove.

226. Omogućeno je privremeno i povremeno pružanje usluga patentnih zastupnika i zastupnika za žigove, bez obvezne registracije poslovnog nastana pružatelja iz EU-a/EGP-a.

227. Otvorena je mogućnost pružanja usluga patentnih zastupnika i zastupnika za žigove iz OECD-ovog Kodeksa o liberalizaciji kretanja kapitala i kodeksa o liberalizaciji nevidljivih transakcija.

## **Privatni detektivi**

## Ministarstvo unutarnjih poslova / Zakon o privatnim detektivima

- 228. Za slanje dokumentacije dostupna je e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
- 229. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana i prebivališta, obveze polaganja ispita, poznavanja jezika, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственој kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 230. Ukinute su pojedine obveze u pogledu posebnih prostorno-tehničkih uvjeta poslovnog prostora za privatne detektive na način da se ne traže više čekaonica, veličina prostora (min. 30 m<sup>2</sup>) i telefaks.

## Veterinari

### Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva / Zakon o veterinarstvu; Pravilnik o postupku priznavanja stručnih kvalifikacija i uvjetima za privremeno ili povremeno obavljanje veterinarske djelatnosti

- 231. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственој kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 232. Omogućeno je automatsko priznavanje stručne kvalifikacije.
- 233. Obvezno radno iskustvo za imenovanje ovlaštenim veterinarom smanjeno je s dvije godine na šest mjeseci rada u struci.
- 234. Ukinuta je obveza dostave potvrde o nekažnjavanju za veterinare.
- 235. Smanjeno je ograničenje starosti pisanog dokaza o valjanosti veterinarske licence s jednog na šest mjeseci.
- 236. Ukinuta je obveza dostave dokaza u originalima ili ovjerenim preslikama odnosno ovjerenih prijevoda od strane ovlaštenog stalnog sudskog tumača ukoliko se provjera vrši putem sustava IMI.

## **Zaštita okoliša**

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije / Zakon o zaštiti okoliša; Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja

- 237. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e-servisa, čime se pojednostavljuje i ubrzava postupak ishodađenja dozvola za prikupljanje, provjeru nepropusnosti, ugradnju i servisiranje rashladnih, klimatizacijskih i dizalica topline koje sadrže ili se oslanjaju na kontrolirane tvari ili fluorirane stakleničke plinove (otopina).
- 238. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e-servisa, čime se pojednostavljuje i ubrzava postupak izdavanja dozvola za uvoz/izvoz, stavljanje na tržište kontroliranih tvari i/ili fluoriranih stakleničkih plinova.
- 239. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e-servisa, što pojednostavljuje i ubrzava postupak ishodađenja dozvola za klima uređaje u motornim vozilima.
- 240. Omogućeno je slanje dokumentacije putem e-servisa, čime se pojednostavljuje i ubrzava nekoliko postupaka ishodađenja dozvola vezanih uz zaštitu zraka: poslovi praćenja kakvoće zraka; praćenje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora; provjeru ispravnosti mjernog sustava za kontinuirano mjerenje emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora; i osiguranje kvalitete podataka mjerenja i kvalitete zraka.
- 241. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 242. Obnavljanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša ne mora se vršiti svake tri godine već svakih pet godina.
- 243. Ukinuti su uvjeti za radni prostor vođitelja stručnih poslova zaštite okoliša.
- 244. Ukinuta je obveza sudjelovanja i plaćanja troškova stručnog vijeća kod postupka ishodađenja suglasnosti na politiku sprječavanja velikih nesreća u području zaštite.

## **Privatni muzeji, knjižnice i kazališta**

Ministarstvo kulture i medija / Zakon o muzejima; Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti; Zakon o kazalištima

245. Ukinuto je ograničenje pravnog oblika osnivanja privatnih muzeja, knjižnica i kazališta te omogućena sloboda poslovnog nastana privatnih muzeja, knjižnica i kazališta.

### **Privatni arhivi**

Ministarstvo kulture i medija / Zakon o arhivskom gradivu i arhivima

246. Ukinuta je obvezna studija opravdanosti i izvedivosti osnivanja privatnih arhiva.

### **Privatni pogrebnici**

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o pogrebničkoj djelatnosti

247. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinstvene kontaktne točke za usluge.
248. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinstvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
249. Priznaje se osiguranje od profesionalne odgovornosti iz druge države EU-a.

### **Mediji i novinski nakladnici**

Ministarstvo kulture i medija / Zakon o medijima

250. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga.

### **Socijalna skrb**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o socijalnoj skrbi

- 251. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinštvene kontaktne točke za usluge.
- 252. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinštvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

## **Dadilje**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o dadiljama

- 253. Procedura je pojednostavljena i ubrzana.
- 254. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinštvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

## **Privatne obrazovne i znanstvene institucije**

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih / Zakon o odgoju i obrazovanju; Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju; Zakon o obrazovanju odraslih

- 255. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinštvene kontaktne točke za usluge.
- 256. Otvaranjem tržišta konkurenciji, privatnim pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana, a kod obrazovanja odraslih i sloboda prekograničnog pružanja usluga, kada je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinštvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

- 257. Privatni vrtići i privatne osnovne škole ne moraju više dokazivati opravdanost osnivanja.
- 258. Privatna visoka učilišta i privatni znanstveni instituti više ne moraju podnositi studiju o opravdanosti osnivanja studijskog programa.
- 259. Privatna visoka učilišta i znanstveni instituti ne moraju ishoditi mišljenje Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj o potrebi osnivanja.
- 260. Ukinuta je obveza ishoda suglasnosti za osnivanje visokog učilišta i znanstvenog instituta.
- 261. Ukinuta su ograničenja ili čekanje od godinu dana za pokretanje novog postupka akreditacije, ako postupak završi negativno.
- 262. Omogućena je akreditacija združenog studija domaćeg i stranog visokog učilišta uz mogućnost odabira ili priznavanja inicijalne akreditacije preko druge agencije koja je upisana u Europski registar za osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja.
- 263. Za privatna visoka učilišta i privatne znanstvene institute više nema ograničenja pravnog oblika u pogledu fizičkih i pravnih osoba kao osnivača. Ukinut je Upisnik znanstvenih organizacija i omogućeno je slobodno osnivanje privatnih znanstvenih instituta.

## **Edukacijsko–rehabilitacijska djelatnost**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o edukacijsko–rehabilitacijskoj djelatnosti

- 264. Za slanje dokumentacije dostupna je e–pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствene kontaktne točke za usluge.
- 265. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 266. Omogućeno je prekogranično priznavanje istovrijednog osiguranja od odgovornosti.
- 267. Ukinuto je određivanje najniže cijene.
- 268. Ukinuta je obveza dostave dokaza o nekažnjavanju.

## **Ljekarne i farmaceuti**

Ministarstvo zdravstva / Zakon o ljekarništvu; Zakon o zdravstvenoj zaštiti; Pravilnik o uvjetima za promet lijekova na malo na daljinu putem Interneta; Pravilnik o standardima i normativima u pogledu prostora, medicinsko-tehničke opreme i radnika za obavljanje zdravstvene djelatnosti; Pravilnik o početku, završetku i rasporedu radnog vremena zdravstvenih ustanova i privatnih zdravstvenih radnika u ordinaciji u mreži javne zdravstvene službe; Pravilnik o oglašavanju rada ljekarnika

- 269. Smanjeni su pretjerani minimalni zahtjevi za ljekarničke objekte.
- 270. Smanjeni su zahtjevi glede oglašavanja ljekarni.
- 271. Smanjena je regulacija radnog vremena ljekarni.
- 272. Omogućena je internetska prodaja bezreceptnih lijekova putem ljekarni.
- 273. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za farmaceutske tehničare.

## Fizioterapeuti

Ministarstvo zdravstva / Zakon o zdravstvenoj zaštiti; Zakon o fizioterapeutskoj djelatnosti; Odluka o raspisivanju natječaja za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za djelatnost fizikalne terapije u kući; Pravilnik o načinu oglašavanja djelatnosti fizikalne terapije

- 274. Smanjeni su zahtjevi glede oglašavanja fizioterapeutskih usluga, uz zadržavanje obveze poštivanja standarda struke.
- 275. Fizioterapeutima su omogućeni jednaki uvjeti pristupa otvorenim javnim natječajima za pružanje usluga fizikalne terapije. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje donio je Odluku o raspisivanju natječaja za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za djelatnost fizikalne terapije u kući.
- 276. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za prvostupnike fizioterapije.
- 277. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za fizioterapeutske tehničare.

## Zubari

Ministarstvo zdravstva / Zakon o dentalnoj medicini; Zakon o zdravstvenoj zaštiti



- 278. Ukinuta je obveza polaganja stručnog ispita za zubare iz država EU-a.
- 279. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za dentalne tehničare i dentalne asistente.

## **Ostale zdravstvene profesije**

### **Ministarstvo zdravstva / Zakon o zdravstvenoj zaštiti**

- 280. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za primalje.
- 281. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za prvostupnike medicinsko-laboratorijske dijagnostike.
- 282. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za zdravstveno-laboratorijske tehničare.
- 283. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za sanitarne inženjere i sanitarne tehničare.
- 284. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za prvostupnike radiološke tehnologije.
- 285. Zakonski su ukinuti pripravnički staž i stručni ispit za prvostupnike radne terapije.

## **Serviseri klima uređaja**

### **Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije / Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja**

- 286. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 287. Priznaje se stručni ispit (obvezan prema EU zakonodavstvu) položen u drugoj EGP državi.
- 288. Obveze polaganja stručnog ispita (koji je obvezan prema EU zakonodavstvu) oslobođene su, zbog sprječavanja dupliciranja, osobe s visokom kvalifikacijom u području strojarstva, sa završenom srednjom strukovnom školom, s položenim majstorskim ispit ili priznatim majstorskim statusom iz područja ugradnje i održavanja ili servisiranja rashladnih i klimatizacijskih uređaja, odnosno osobe koje i prije postupka ishoda odobrenja imaju položen stručni ispit.

## Privatni zaštitari

Ministarstvo unutarnjih poslova / Zakon o privatnoj zaštiti

- 289. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
- 290. Propisani su jednaki uvjeti pružanja usluga privatne zaštite fizičkim i pravnim osobama iz EU/EGP državama.
- 291. Omogućeno je fizičkim i pravnim osobama iz EU/EGP državama povremeno obavljanje poslova privatne zaštite u trajanju najviše četiri puta godišnje.
- 292. Čuvari mogu biti i osobe sa završenom osnovnom školom.

## Kemikalije

Ministarstvo zdravstva / Zakon o kemikalijama

- 293. Ukinuta je procedura ishodađenja odobrenje za obavljanje djelatnosti s opasnim kemikalijama.

## Sport

Ministarstvo turizma i sporta / Zakon o sportu

- 294. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
- 295. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственој kontaktnој točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 296. Ukinuto je ograničenja pravnog oblika tako da se sportskom djelatnošću mogu baviti i obrtnici kao fizičke osobe.

## **Energetika**

Ministarstvo gospodarstva / Zakon o tržištu električne energije; Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata; Zakon o plinu; Zakon o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva

- 297. Pružateljima usluga električne energije i plina iz drugih država Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana.
- 298. Ukinuta je kategorija povlaštenih i tarifnih kupaca struje i plina.
- 299. Ukinuta je obveze proizvođača plina da cjelokupnu proizvedenu količinu prirodnog plina plasira opskrbljivačima na teritoriju Hrvatske.
- 300. Uveden je slobodan izbor opskrbljivača električnom energijom za punjenje električnih vozila na javnim površinama.

## **Peljari i nautika**

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Zakon o hrvatskom registru brodova

- 301. Olakšano je pružanje usluga nautičkog turizma.
- 302. Pojednostavljen je postupak oslobađanja broda od obveznog lučkog peljarenja, na način da je u postupku izdavanja odobrenja na zahtjev vlasnika broda, brodara ili kompanije potrebno da brod udovoljava isključivo zahtjevima sposobnosti za plovidbu i da zapovjednik posjeduje Svjedodžbu o oslobađanju od obveznog lučkog peljarenja. U postupak oslobađanja broda od obveznog peljarenja uveden je jedinstveni kriteriji za stjecanje Svjedodžbe neovisno o dužini broda i pojednostavljeni su uvjeti stjecanja Svjedodžbe o oslobađanju od obveznog lučkog peljarenja, tako što je ukinuta podjela na brodove do 50 m dužine i veće od 50 m te je skraćen rok s najmanje 36 na najmanje 12 mjeseci plovidbene službe u svojstvu zapovjednika broda. Produljena je valjanost Svjedodžbe o oslobađanju od obveznog lučkog peljarenja s 2 na 4 godine.

## **Pošta**

## Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture / Zakon o poštanskim uslugama

- 303. Pružateljima poštanskih usluga iz drugih država Europskog gospodarskog prostora je omogućena sloboda poslovnog nastana i prekograničnog pružanja usluga.
- 304. Ukinut je monopol na pružanje rezerviranih poštanskih usluga.
- 305. Nema ograničenja pravnog oblika pružanja poštanskih usluga.
- 306. Pojednostavljeno je prekogranično pružanje poštanskih usluga dostave paketa.

## Zdravstvena zaštita

### Ministarstvo zdravstva / Zakon o zdravstvenoj zaštiti

- 307. Uveden je sustav privatnih ordinacija u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.
- 308. Definirana je privatna praksa u ordinaciji bez koncesije tj. vremenskog ograničenja dozvole.
- 309. Privatni zdravstveni radnici mogu pružati zdravstvene usluge i u dislociranom prostoru odnosno području, kao i u posebnom vozilu.
- 310. Olakšan je razvoj usluga privatnog zdravstvenog turizma.
- 311. Zdravstvene usluge u zdravstvenom turizmu mogu pružati zdravstvene ustanove, trgovačka društva za obavljanje zdravstvene djelatnosti i privatni zdravstveni radnici.

## Vezani obrti

### Ministarstvo gospodarstva / Zakon o obrtu

- 312. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, polaganja ispita, komorskog upisa i poznavanja jezika, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

313. Produljeno je ukupno trajanje sezonskog obavljanja obrta sa šest na devet mjeseci.
314. Kod vezanih obrta su dovoljne dvije godine radnog iskustva ako osoba ima odgovarajuću srednju stručnu spremu. Potreban je ispit, ali osoba može pružati uslugu i bez ispita, ukoliko osnuje trgovačko društvo.
315. Nije potreban majstorski ispit već samo odgovarajuća srednja stručna sprema za obrtničke profesije kao što su mljekar, pekar, galanterist, fotograf, ljevač, kovač, limar, brodski mehaničar, pećar, mehaničar-poljoprivredne mehanizacije, instalater grijanja i klimatizacije, vodoinstalater, krovopokrivač, glazbalar, graditelj orgulja, tapetar, urar, elektroničar-mehaničar, fasader, soboslikar-ličilac, autolimar, autolakirer, kozmetičar i pismoslikar.

## **Poslovni nastan**

Ministarstvo gospodarstva / Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije

316. Omogućena je elektronička registracija poslovnog nastana putem trgovačkih društava i obrta.

## **Regulirane profesije**

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike / Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija

317. Uveden je opći sustav priznavanja stručnih kvalifikacija iz trećih zemalja.
318. Europska strukovna kartica izdana za privremeno i povremeno pružanje usluga daje automatsko pravo na obavljanje profesije, bez obveze ispunjavanja dodatnih uvjeta.
319. Dopušteno je pružanje reguliranih profesionalnih usluga osobama iz trećih zemalja pod istim uvjetima koji se primjenjuju na državljane Hrvatske (ako ima tri godine stručnog iskustva u istoj profesiji na području države članice koja je priznala stručnu kvalifikaciju stečenu u trećoj zemlji, što dokazuje potvrdom iz te zemlje).
320. Uvedeno je automatsko priznavanje stručnih kvalifikacija doktora, zubara, primalja, farmaceuta i medicinskih sestara iz država članica EU-a koji mogu ostvariti slobodu poslovnog nastana u Hrvatskoj.

321. Za prekogranično pružanje usluga reguliranih profesija omogućeno je podnošenje izjave nadležnom tijelu ili Jedinствenoj kontaktnoj točki za usluge.

## Zaklade

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije / Zakon o zakladama

322. Pojednostavljen je i ubrzan postupak osnivanja zaklada.
323. Ukinuto je ograničenje vremena osnivanja odnosno trajanja zaklade.
324. Zakladu može osnovati domaća ili strana fizička ili pravna osoba, čime nema ograničenja pravnog oblika.
325. Više se ne propisuje obveza traženja suglasnosti o svrsi zaklade.
326. Zaklade se mogu baviti i gospodarskom djelatnošću odnosno pružanjem usluga.

## Prilog I. OECD PMR metodologija

### ➤ Novo izvješće PMR 2023 – hrvatsko gospodarstvo okvirno unutar prosjeka OECD–a

**Deregulacija pristupa tržištu:** Kada se usporede izvješća PMR 2018 i 2023, hrvatsko gospodarstvo ostvarilo je deregulaciju za 20% (sniženje reguliranosti s 1.72 na 1.39), a nastavno na već otprije provedena deregulacija za 30%. Naime, prema PMR 2018 Hrvatska je već ušla u prosjek EU–a i OECD–a, dok je prema PMR 2013 bila među najreguliranijima gospodarstvima unutar tog okvira.

Hrvatsko gospodarstvo je zbog velikog opsega državnih poduzeća prema području uplitanja države u tržište (*Distortions Induced by State Involvement*), 12% reguliranije od prosjeka OECD–a, a nakon deregulacije za 10% u odnosu na PMR 2013. S druge strane, hrvatsko gospodarstvo je 6% niže regulirano od prosjeka OECD–a u području koje mjeri prepreke pristupu tržištu (*Barriers to Domestic and Foreign Entry*), uz deregulaciju za 30% u odnosu na PMR 2013 te postignutu razinu regulacije kao u Estoniji, Latviji, Sloveniji, Italiji i Finskoj.

**Profesionalne usluge:** Glavne profesionalne usluge (računovođe, arhitekti, inženjeri, agenti za nekretnine i odvjetnici zajedno) značajno su ispod prosjeka OECD-a (25%) i EU-a (30%) te unutar deset najmanje reguliranih unutar EU-a; pritom su navedene profesije manje regulirane od Latvije, Litve, Poljske, Češke, Slovačke, Slovenije, Njemačke, Austrije, Mađarske, Italije i Luksemburga, a više nego u sjevernoeuropskim zemljama, Španjolskoj i Švicarskoj, dok Italija, Austrija, Mađarska, Slovenija i Slovačka prednjače po regulaciji unutar EU-a. Nastavno na rezultate liberalizacije tržišta usluga kod pojedinih profesija, može se vidjeti sljedeće: Doprinos ukupnom rezultatu daje odsutnost licenciranja i bilo kakve regulacije računovodstvenih usluga (0.00), čije je uvođenje spriječeno prije više godina. Usluge arhitekata (0.86) su 45% i usluge inženjera (0.86) 35% niže regulirane od prosjeka OECD-a, a tržište je već otprije otvoreno prema cijelom OECD-u i WTO-u. Usluge agenata i posrednika u prometu nekretnina (0.71) relativno su nisko regulirane, ipak, a zbog velike su konkurencije blago iznad prosjeka OECD-a, odnosno okvirno kao u Danskoj i Francuskoj, a manje nego u Australiji, Austriji, Mađarskoj, Italiji, Sloveniji i Švedskoj. Usluge odvjetnika (3.14) su unatoč visokoj regulaciji regulirane blago niže od prosjeka OECD-a, na razini Danske, Norveške i Belgije, a niže nego u Švicarskoj, Njemačkoj, Mađarskoj, Češkoj, Poljskoj, Sloveniji, Estoniji, Latviji, Litvi, Luksemburgu, Grčkoj, Irskoj i na Islandu; dakle, niže od kontinentalno-europskih i baltičkih zemalja sa usporedivim pravnim sustavima. Usluge bilježnika (5.71) su unatoč visokoj regulaciji okvirno na razini kao u usporedivim kontinentalnim pravnim sustavima (Slovačka, Luksemburg, Estonija, Latvija, Mađarska, Njemačka, Austrija i dr.) u kojima to nije tržišna djelatnost (što OECD uzima u obzir).

**Trgovina:** Sektor distributivne trgovine (1.42) je iznad prosjeka OECD-a. Uz to, usluge prodaje lijekova odnosno ljekarni (4.50) dvostruko su iznad prosjeka OECD-a i najviše unutar EU-a (zajedno s Finskom) u pogledu regulatornih ograničenja.

**Digitalne usluge:** Zbog novog zakonodavnog okvira EU-a za digitalne usluge (*Digital Markets*), reguliranost EU-a i Hrvatske niža je u usporedbi s podacima za 2018. (kako se radi o novom području) te niža nego u Kanadi, Australiji, Čileu i ne-EU zemljama.

**Mrežne usluge:** Mrežne usluge (*Network Services*) ispod su prosjeka OECD-a, a telekomunikacije i duplo niže. Konkretno, energetika (1.15) je 14% niže regulirana od prosjeka OECD-a; niže nego u Kanadi, Čileu, Izraelu, Japanu, Koreji, Finskoj, Poljskoj, Mađarskoj, Norveškoj, a okvirno kao u Slovačkoj i Švedskoj. Pritom je regulacija energetske usluga snižena za 30% u odnosu na prethodno izvješće, a u slučaju prirodnog plina još više. Nadalje, promet (0.82) je 35% ispod prosjeka OECD-a; niže nego u Australiji, Austriji, Čileu, Češkoj, Sloveniji, Švicarskoj, Estoniji, Latviji, Litvi, Finskoj, Mađarskoj, Irskoj i dr.

**Javna nabava:** Javna nabava (0.07) je otvorena i kompetitivna.

### **Primjeri regulatornih zahtjeva i reformi u području usluga**

Na stranici OECD-a, pod „*Underlying data*“, u velikoj se bazi podataka mogu vidjeti metodologija, pokazatelji, poveznice na izvore i informacije te **na temelju opsega PMR metodologije** primjeri i dalje postojećih regulatornih zahtjeva koji mogu otežavati pristup tržištu i konkurenciju, kao i primjeri provedenih reformi koji imaju gospodarski učinak na pravo poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga.

**Primjeri regulatornih zahtjeva u području usluga:** procedura ispunjavanje minimalnih tehničkih uvjeta u području trgovine; propisivanje posjedovanja skladišta robe kako bi se mogla obavljati internetska trgovina; nemogućnost internetske trgovine lijekovima; pojedina ekskluzivna prava farmaceuta, agenata za nekretnine, sudskih vještaka, odvjetnika i bilježnika; obvezna članstva u strukovnim komorama za arhitekate, inženjere, odvjetnike i bilježnike; teritorijalno ograničenje osnivanja ljekarni i bilježničkih ureda; ograničenja vlasničkih udjela u odvjetničkim društvima samo na odvjetnike; nemogućnost trgovanja dionicama odvjetničkih društava na burzi; nepostojanje javno dostupnih informacija o mogućnostima pregovaranja cijena odvjetničkih usluga; zabrana oglašavanja javnih bilježnika; fiksne tarife za odvjetnike i bilježnike; ograničenja multidisciplinarne suradnje kod pravnih profesija i dr. Štoviše, s obzirom na prekomjernu regulaciju pravnih profesija, pokazatelj o intervencijama države u poslovne operacije uslužnog sektora (*Involvement in Business Operations in Service Sectors*) sa 2.43 odstupa od prosjeka OECD-a. Naime, bilježnici i odvjetnici susreću se s ograničenjima u pogledu vlasničkih udjela i glasačkih prava (rezerviranim samo za svaku od tih profesija), multidisciplinarne suradnje s drugim profesijama i zabranom oglašavanja bilježnika.

**Primjeri provedenih reformi u području usluga (prema OECD PMR metodologiji samo):** deregulirane cijene taksi usluga (uz otvorenost tržišta bez ograničenja broja dozvola); kompetitivan sustav trgovine i distribucije mnogih vrsta proizvoda, uz mogućnost online prodaje, osim lijekova koji se izdaju na recept; odsutnost testa ekonomske potrebe kao osnove za dozvolu otvaranja trgovačkog centra; odsutnost protekcionizma glavnih profesija na osnovi državljanstva; priznavanje obrazovnih titula i profesionalnih ispita iz drugih zemalja (barem EU); odsutnost zabrane oglašavanja odvjetnika, farmacije, arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i mnogih drugih usluga); odsutnost teritorijalnih ograničenja i deregulacija tarifa/cijena arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i mnogih drugih usluga te mogućnost slobodnog ugovaranja cijene



pravnog savjetovanja unatoč tarifi); mogućnost multidisciplinarnе suradnje arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i drugih usluga); više načina za ispunjavanje kvalifikacijskih uvjeta za arhitekте i inženjere; smanjen broj profesionalnih rezerviranih profesionalnih prava te odsutnost takvih rezerviranih monopola ovlaštenih arhitekata i inženjera na uređenje interijera i krajobraza, studije izvodljivosti, upravljanje troškovima gradnje (osim što imaju dijeljena prava koja se odnose na proces gradnje); odsutnost ekskluzivnih prava odvjetnika na poslovno savjetovanje i inkorporaciju poslovanja; odsutnost ograničavanja vlasničkih i glasačkih prava te pravnog oblika kod arhitekata, inženjera, agenata za nekretnine, računovođa (i mnogih drugih usluga); odsutnost kontrole konkurencije u području distribucije, opskrbe i skladištenja plina; otvoreno tržište za putnički i teretni željeznički prijevoz; odsutnost regulacije cijena vodnog prijevoza kada nema obvezujuće javne usluge; otvoreno tržište za konkurenciju u području generacije i opskrbe električnom energijom i plinom; postojanje organiziranog tržišta za trgovinu električnom energijom (CROPEX); postojanje barem jednog alata za usporedbu cijena plina; slobodan odabir opskrbljivača punjenja električnih vozila na javnim površinama; smanjen opseg posebnih glasačkih prava države te odsutnost takvih ograničavajućih prava u sektorima plina i telekomunikacija; otvoreno tržište telekomunikacija, plina, električne energije i (svih vrsta) prijevoza; otvoren, nediskriminativan, kompetitivan, transparentan i elektronički dostupan sustav javne nabave; digitalno (*one-stop-shop*) pokretanje poslovanje (sustav START), bez obveze izrade pečata, objave u Narodnim novinama i ovjere online osnivanja kod bilježnika; oslobođenje osnivanja obrta od plaćanja naknade i snižena sudska pristojba za osnivanje d.o.o.–a; Jedinstvena kontaktna točka za usluge (psc.hr) i Kontaktna točka za proizvode s ažuriranim informacijama o procedurama za pokretanje poslovanja te licencama za pristup tržištu (usluga i roba); ograničeni broj licenci koje traže obnavljanje; zakonski propisano načelo šutnje administracije i načelo „samo jednom” (*Once-Only Principle*) koji se primjenjuju u sve više slučajeva.

#### ➤ Prethodno izvješće PMR 2018

Prema OECD–ovim podacima iz petogodišnjeg izvješća *Product Market Regulation* (PMR 2018 u odnosu na PMR 2013), **ukupna reguliranost hrvatskog gospodarstva i tržišta usluga snižena je s najviše razine (prilikom ulaska u EU) na prosječnu razinu EU–a i OECD–a** (ispred Poljske, Slovačke, Malte, Bugarske, Rumunjske, Austrije, Francuske i Belgije). U međuvremenu je navedena reguliranost snižena ispod tog prosjeka (prema OECD–ovoj simulaciji olakšanog pokretanja poslovanja putem sustava START), čime se Hrvatska okvirno nalazi na istoj razini reguliranosti kao Češka, Slovenija, Mađarska, Estonija i Latvija. U okviru navedenog rezultata, okvirno prosječna razina reguliranosti tržišta usluga i glavnih tržišnih profesija odnosi se na računovođe, arhitekте, inženjere, agente za nekretnine, taksiste i cestovni promet, energetiku, telekomunikacije, trgovinu, javnu nabavu, strana ulaganja

te pokretanje poslovanja trgovačkih društava i obrta. Pritom je ukupna reguliranost pristupa tržištu usluga među deset najnižih na unutarnjem tržištu EU-a i blago ispod prosjeka OECD-a. S druge strane, ljekarne su među najreguliranijima u odnosu na EU i OECD (uz Luksemburg, Španjolsku i Maltu). Također, pravne usluge (odvjetnici i bilježnici) reguliranije su od prosjeka EU-a, ali na razini usporedivih država (Estonija, Mađarska, Slovenija, Poljska, Češka, Slovačka i dr.).

### Više informacija

- Hrvatska je prema izvješću (PMR 2013) imala najreguliranije gospodarstvo (sa 2,08) kada je pristupilo na unutarnje tržište Europskog gospodarskog prostora. S druge strane, prema novom izvješću (PMR 2018) zabilježeni rezultat Hrvatske je 1,43, što je unutar prosjeka EU-a i OECD-a. Prema tome je Hrvatska bila na razini zemalja kao što su Island, Čile, Japan i Izrael, a s manje regulacije unutar EU-a od Poljske, Slovačke, Malte, Bugarske, Rumunjske, Austrije, Francuske i Belgije.
- Ipak, kada se u realnom vremenu gleda i e-registracija poslovnog nastana (*Administrative Burden on START-ups*), Hrvatska se od kraja 2019. godine nalazi ispod prosjeka EU-a i OECD-a (s najviše 1,35, prema OECD-ovoj simulaciji), a uz realne korekcije određenih podataka (*Interaction with Interest Groups*) i niže, s obzirom da postoje javna savjetovanja s pojedinim zainteresiranim dionicima. Time se Hrvatska okvirno nalazi na razini usporedive Češke, Slovenije, Mađarske, Estonije i Latvije.
- Gledajući dva glavna segmenta koje PMR izvješće mjeri, Hrvatska je s 1,82 iznad prosjeka EU-a i OECD-a prema utjecaju države kroz javna poduzeća (*Distortions Induced by State Involvement*), dok je s 1,05 ispod tog prosjeka prema **regulaciji pristupa tržištu** (*Barriers to Domestic and Foreign Entry*), a gdje se gledaju registracija poslovnog nastana, pristup tržištu usluga u više sektora te trgovina i ulaganja. Konkretno, Hrvatska je prema regulaciji pristupa tržištu među deset najmanje reguliranih država EU-a na unutarnjem tržištu, na razini Nizozemske, Estonije i Mađarske, a manje regulirana od usporedive Češke, Slovačke, Poljske i Rumunjske. Kako je uveden elektronički poslovni nastan, razina reguliranosti pristupa tržištu je prema OECD simulaciji snižena na 0,92, ispod razine Slovenije.
- Vezano uz **regulaciju uslužnih sektora** (*Barriers in Services Sectors*), Hrvatska je s 2,22 među 10 država EU-a s manjom razinom reguliranosti, a ujedno manjom od primjerice Latvije, Slovačke, Poljske i Rumunjske. Pritom je Hrvatska blizu prosjeka OECD-a i oko 10 % ispod prosjeka EU-a.
- U slučaju **glavnih tržišnih profesionalnih usluga** (*Professional Services*), kao što su računovođe, arhitekti, inženjeri građevinarstva, agenti za nekretnine i odvjetnici, Hrvatska je s 1,48 ispod prosjeka EU-a i OECD-a. Pritom je hrvatsko tržište profesionalnih usluga profesija manje regulirano od usporedivih tržišta Poljske, Latvije, Slovenije, Češke, Slovačke, Njemačke, Austrije, Rumunjske i Bugarske. Također, Hrvatska gotovo najmanje regulira tržišne profesije među državama Srednje Europe

koje dijele sličan kontinentalni regulatorni okvir. Nadalje, **reguliranost odvjetnika u okviru je usporedivih država Srednje Europe** (kao i kod bilježnika), premda je blago iznad EU prosjeka. U odnosu na prethodno PMR izvješće, regulacija odvjetnika blago je snižena (s 5,08 na 3,85), odnosno niža je nego u Mađarskoj, Poljskoj, Češkoj, Slovačkoj i Sloveniji. Nadalje, **snižena je regulacija arhitekata i inženjera** (kod arhitekata s 3,85 na 1,15) **tako da je ispod prosjeka EU-a i OECD-a, dok su inženjeri u okviru prosjeka EU-a.** Također, Hrvatska je među desetak država članica EU-a koje nemaju licenciranje računovođa (0,00).

- **Sektor distributivne trgovine (*Retail Distribution*)** otvoren je konkurenciji i s 1,22 nešto manje reguliran od prosjeka EU-a i OECD-a, uključujući usporedbu s Latvijom, Poljskom i Slovačkom. S druge strane, prodaja lijekova odnosno ljekarne su s 4,50 među najreguliranijima unutar EU-a, a samo manje od Luksemburga i Španjolske.
- **Reguliranost sektora mrežnih usluga (*Network Sectors*)** snižena je na razinu blago iznad prosjeka EU-a i OECD-a (s 2,25 na 1,53), a niža je nego primjerice u Latviji, Litvi, Poljskoj i Rumunjskoj. Pritom su snižene regulacije u energetici (s 3,02 na 1,49), od električne energije (s 3,85 na 1,50) do prirodnog plina (s 2,16 na 1,48). Također, snižene su regulacije prometu (na 2,15), a regulacija cestovnog prometa (uključujući taksiste) među najnižima je na unutarnjem tržištu. Regulacija telekomunikacija je s 0,35 u EU prosjeku i značajno niža od prosjeka OECD-a. Pritom regulacije mobilnih telekomunikacija gotovo nema (0,02), kao i u svega nekoliko država članica EU-a poput Češke i Estonije.

## Prilog II. Javne politike Unije za jedinstveno tržište usluga

Strategija jedinstvenog tržišta Europske komisije ističe kako je europsko tržište s BDP-om od 18 bilijuna eura drugo najveće gospodarstvo na svijetu i čini gotovo 18% globalnog gospodarstva. **Jedinstveno tržište povećalo je BDP EU-a za najmanje 3 do 4%, a dovršetak istog bi udvostručio postignuto.** Usluge čine oko 75% BDP-a EU-a i a većinu radnih mjesta. Pritom **40% dodane vrijednosti proizvoda EU-a čini sadržaj usluga.** Međutim, sa 7,6% BDP-a EU-a, trgovina uslugama unutar EU-a nije veća od trgovine uslugama s trećim zemljama, što potvrđuje kako jedinstveno tržište usluga funkcionira ispod potencijala. Unatoč napretku, oko **60% prepreka uslugama isto je kao i prije 20 godina.** Osiguravanje učinkovitog prekograničnog pružanja usluga povezanih s industrijom ključno je za europski proizvodni sektor. Kako se proizvodne industrije sve više okreću prema servitizaciji, odnosno integraciji proizvoda i usluga, dionici su zabrinuti što **regulatorne prepreke ometaju prekogranično pružanje usluga, s negativnim utjecajem na konkurentnost industrije.** Smanjenje prepreka uslugama za 10% povećalo bi bruto dodanu vrijednost EU-a za 0,8%. Također, smanjenje prepreka građevinskim uslugama za 10% povećalo bi bruto dodanu vrijednost EU za 0,5%, dok bi isto smanjenje maloprodajnim uslugama povećalo bi bruto dodanu vrijednost EU-a za 0,6%. Uz navedeno, smanjenje prepreka

uslugama moglo bi povećati broj projekata izravnih stranih ulaganja za 4 do 21%. Među deset destruktivnih kategorija prepreka navode se složena EU pravila; nedostatak odgovornosti država članica; složena pravila za osnivanje i poslovanje poduzeća, ograničeno priznavanje stručnih kvalifikacija; nedostatak zajedničkih standarda (normi) i dugi rokovi donošenja istih; rascjepkana pravila o ambalaži, označavanju i otpadu; zastarjela pravila o proizvodima i neusklađeni proizvodi; restriktivna i različita nacionalna regulacija tržišta usluga; složena (opterećujuća) pravila za upućivanje radnika u nisko rizične sektore; teritorijalna ograničenja opskrbe (TSC) koja uzrokuju visoke cijene za potrošače.

U komunikaciji 30 godina jedinstvenog tržišta Europska komisija ističe problem neopravdanih prepreka među kojima su nepotpuna provedba i primjena pravila jedinstvenog tržišta, različite administrativne prakse i nacionalne regulative, složene procedure, nerazmjerni zahtjevi za upućivanje radnika i usluge. Pritom su usluge važne jer čine oko 70 posto BDP-a i zaposlenosti unutar Unije. Spominje se važna uloga SMET-a u rješavanju konkretnih prepreka, usmjerenih i na pojednostavljenje ograničenja za pružatelje profesionalnih usluga. Komisija smatra kako treba ojačati suradnju s državama članicama u razmjeni informacija, kako bi se osigurala učinkovita provedba pravila jedinstvenog tržišta u odnosu na moćne stečene interese.

Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti za 2024 Europske komisije ističe kako se posebna pozornost treba posvetiti neopravdanoj prekomjernoj regulaciji, na način da se provode regulatorne reforme. Funkcionalno jedinstveno tržište je temeljni stup konkurentnosti gospodarstva EU-a. Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu za 2023 Europske komisije navodi važnost suradnje Europske komisije i nacionalnih institucija kroz sustavni i strukturirani mehanizam za suradnju, razvoj i provedbu javnih politika za upravljanje jedinstvenim tržištem usluga. Navedeno je bitno s obzirom da su usluge temeljni inputi za proizvodnju, generirajući oko 38% ukupne dodane vrijednosti ugrađene u potražnju industrijske proizvodnje EU-a.

Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu za 2022 Europske komisije navodi kako smanjivanje regulatorne restriktivnosti u području usluga može povećati konkurentnost, produktivnost, ulaganja i inovacije. Konkretno, Europska komisija procjenjuje kako bi u slučaju ambiciozne provedbe reformi usmjerenih na smanjivanje regulatornih prepreka uslugama na razinu prosjeka pet najmanje reguliranih država članica doprinijelo rastu BDP-a EU-a za dodatnih 2,5 postotnih bodova. Navedeno se izvješće poziva na ekonomsku analizu Komisije o gospodarskom učinku EU regulacije uslužnog sektora (*A general equilibrium analysis of the economic impact of the post-2006 EU regulation in the services sector*) iz 2022. godine, prema kojemu bi regulatorne reforme

usmjerene na uklanjanje prepreka uslugama imale pozitivan učinak na rast BDP-a EU-a. Reforme provedene tijekom 2007.–2017. godine ostvarit će do 2027. godine kumulativni doprinos rast BDP-a od 2,1%, dok se u slučaju ambicioznih reformi (koje bi dovele do deregulacije na razini pet najniže reguliranih država članica) procjenjuje **dodatni potencijal rasta na 2,5% 2027. Kumulativna kombinacija navedenog ostvarenog i potencijalnog doprinosa ambicioznih reformi u području usluga dalo bi doprinos rastu BDP-a Europske unije od 4,6% do 2027. godine, uz povećanje zaposlenosti.**

Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu za 2021 Europske komisije navodi kako bi potpuna implementacija Direktive o uslugama mogla povisiti razinu BDP-a EU-a za 1,7%. Usluge su **2011. stvarale 40% dodane vrijednosti industrijske proizvodnje i izvoza te 25% do 60% zaposlenosti u industriji.** Pritom je **ključna gospodarska uloga profesionalnih i poslovnih usluga koje predstavljaju 13% dodane vrijednosti gospodarstva i ključne inpute za mnoge sektore.**

Analiza Ostvarenje jedinstvenog tržišta usluga Europskog parlamenta iz 2022. navodi kako  **smanjivanje prepreka koje ograničavaju slobodu pružanja usluga može u dva dugoročna scenarija donijeti europskom gospodarstvu dodatnih 279 do 457 milijardi EUR rasta BDP-a na godišnjoj razini.** U analizi se koristi tzv. gravitacijski model kojim se u milijardama EUR mjeri učinak uklanjanja prepreka na udio unutarnje trgovine uslugama u BDP-u (iz 2019.) i ukupan opseg izvoza usluga na unutarnjem tržištu, uključujući specifičnosti prekogranične geografske blizine i udaljenosti. Pritom se **koriste podaci o regulatornoj restriktivnosti iz OECD-ove metodologije *Product Market Regulation*.** Analiza pretpostavlja dva scenarija dinamike reformi na tržištu usluga: 1. glavni scenarij pretpostavlja smanjivanje regulatornih prepreka za 50% u odnosu na najbolje države članice (s najnižom razinom regulacije usluga); 2. ambiciozni scenarij pretpostavlja deregulaciju od 80% u odnosu na najbolje države članice. Također, **kao glavne prepreke provedbi Direktive o uslugama ističu se fragmentirana nacionalna pravila za usluge, prekomjerni administrativni zahtjevi i složene procedure za usluge te nedostupnost informacija.**

U dokumentu Europske komisije Utvrđivanje i uklanjanje prepreka na jedinstvenom tržištu ističe se **potencijal povećanja ulazaka na tržište** (na razini EU-a) od barem 10% u slučaju smanjenja reguliranja inženjera, arhitekata, računovođa, poreznih savjetnika i odvjetnika.

Prema relevantnoj analizi Svjetske banke Odobrenje za natjecanje: Reforma reguliranih profesija u Hrvatskoj iz 2020. veća tržišna konkurencija u uslugama može biti motor rasta. Štoviše, **produktivnost bi prosječno mogla porasti za 5,7% ukoliko bi se uklonile**

**restriktivne regulacije** koje štite manje produktivne firme u odnosu na produktivnije i efikasnije konkurentske firme. Nadalje, ističe se kako **usluge osiguravaju i ključne inpute za industrijsku proizvodnju**. Profesije su važne za funkcioniranje gospodarstva i tržišne transakcije. Prema analizi Svjetske banke Reforme produktivnosti mogu potaknuti rast i životni standard u Hrvatskoj iz 2023., ističe kako **ograničenja štite postojeće firme i povećavaju ulazne troškove te stoga mogu utjecati na produktivnost u gospodarstvu** s obzirom da smanjuju dostupnost posredničkih usluga visoke kvalitete koje firme koriste. U slučaju smanjivanja regulacije profesionalnih usluga može se očekivati pozitivan učinak na povećanje produktivnosti, alokacije resursa i snižavanje troškova ulaska na tržište.